

Language consultations: electronic database

<http://www.valodaskonsultacijas.lv/en/questions/1102>

Question

Reklāmā saka: *Esmu jums sarunājis **miljonu koncertu!*** Vai visi locījumi teikumā ir pareizi?

Answer

Jā, teikumā visi vārdi ir pareizā formā.

Vārds *miljons* ir lokāmais skaitļa vārds. Lokāmajiem skaitļa vārdiem ir trīs deklinējamo vārdu (lokāmo nomenu, t. i., lietvārdu, īpašības vārdu, skaitļa vārdu) gramatiskās kategorijas: dzimte, skaitlis un locījums, piemēram, **viens** kurmis, **četras** žubītes.

Pamata skaitļa vārdiem šo kategoriju izpausme nav pilnīga, piemēram, vārdiem *desmits*, *miljons*, *miljards* piemīt tikai vīriešu dzimte, taču tiem ir vienskaitļa un daudzskaitļa formas, un vārdi lokāmi kā pirmās deklinācijas lietvārdi (pirmās deklinācijas lietvārdiem nominatīvā ir galotne -s/-š, piemēram, *veikals*, *ceļš*):

Nominatīvs. Kas?	<i>veikal-s, miljon-s</i>
Ģenitīvs. Kā?	<i>veikal-a, miljon-a</i>
Datīvs. Kam?	<i>veikal-am, miljon-am</i>
Akuzatīvs. Ko?	<i>veikal-u, miljon-u</i>
Instrumentālis. Ar ko?	<i>ar veikal-u, ar miljon-u</i>
Lokatīvs. Kur?	<i>veikal-ā, miljon-ā</i>
Vokatīvs. –	<i>veikal!, *</i>

* Pamata skaitļa vārdus parasti nelieto vokatīvā. (Smiltnece 2013, 419–421)

Savukārt lietvārds, ko lieto aiz skaitļa vārda *miljons*, lietojams daudzskaitļa ģenitīvā, piemēram:

piezvanīt miljonam (dat. Kam?) *iedzīvotāju* (dsk. ģen. Kā?),
viņš ir nopelnījis vienu miljonu (akuz. Ko?) *dolāru* (dsk. ģen. Kā?).
(Smiltnece 2013, 425)

Vārds *sarunāt* ir darbības vārds, kas pievieno papildinātāju akuzatīvā (*sarunāt* + ko?), piemēram, *sarunāt tikšanos* (akuz. Ko?) *ar draugu*, *sarunāt interviju* (akuz. Ko?) *ministrijā*.

Tātad minētajā teikumā *Esmu jums sarunājis [vienu] miljonu koncertu!* aiz *sarunāt* lietojams vārds *miljons* akuzatīva locījumā *miljonu*, kurš piesaistījis lietvārdu daudzskaitļa ģenitīvā *koncertu*.

Sources

Smiltnece, G. Skaitļa vārds (numerālis). *Latviešu valodas gramatika*. Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015, 419.–421., 425. lpp.

Logina, S., Pēča, K., Pūtele, I., Zilgalve, E. [Valodas konsultācijas](#). *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 18. Atb. red. I. Druvieta. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2023, 155.–156. lpp.

